

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Prenumerata roczna 12 zł.

Cena egzemplarza 1 zł. 25 gr.

Prenumeratę należy wpłacać na konto P. K. O. Nr. 30-197 „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych” zaznaczając na odwrocie blankietu nadawczego „Należność za prenumeratę Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn.”

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Nowy Świat 69, tel. 678-40.

Sprzedaż numerów pojedynczych i ubiegłych roczników — Warszawa, ul. Senatorska 29 sklep Nr. 22, tel. 696-87;

Wysyłka pojedynczych numerów i roczników za zaliczeniem pocztowym.

TREŚĆ.

A. DZIAŁ URZĘDOWY.

II. OKÓLNIKI Nr. Nr. 81—82.

Poz. 215 — Okólnik Nr. 81 z dnia 27 października 1936 roku o wyborach sołtysów i podsołtysów (Nr. SS-34-4-1)	Str. 554
216 — Okólnik Nr. 82 z dnia 29 października 1936 roku o wyjazdach służbowych urzędników wojewódzkich i starościńskich (Nr. GB. 16-49)	556

III. PISMA OKÓLNE.

217 — Pismo z dnia 23 października 1936 roku w sprawie ujawniania cen hurtowych (Nr. Apr. 89-9-1)	556
218 — Pismo z dnia 21 października 1936 roku o notyfikowaniu zgonu obywateli włoskich (Nr. AC. 30-12-1)	557
219 — Pismo z dnia 24 października 1936 roku o załatwianiu spraw związanych z zaopatrzeniem b. uczestników walk o Niepodległość Państwa Polskiego (Nr. GL. 42f-26)	557
220 — Pismo z dnia 24 października 1936 roku o poparciu działalności Związku Gmin Wlejskich R. P. (Nr. SS. 71-18-1)	557
221 — Pismo z dnia 26 października 1936 roku o dokonywaniu zakupu tłuszczów roślinnych i pokostu (Nr. Apr. 9-4-8)	558
222 — Pismo z dnia 26 października 1936 roku o zmianach nazw gmin wlejskich (Nr. GL. 32-111)	558
223 — Pismo z dnia 27 października 1936 roku o badaniach lekarskich dzieci i młodzieży szkół powszechnych i średnich (Nr. GL. 80-203)	559
224 — Pismo z dnia 28 października 1936 roku w sprawie ubezpieczania na wypadek bezrobocia stróżów szkolnych w publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wlejskich (SS. 53-31-4)	559
225 — Pismo z dnia 29 października 1936 roku o Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą (AP. 2-149)	559

B. PRZEDRUKI.

I. DZIENNIK USTAW R. P. Nr. Nr. 80 — 81.

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 września 1936 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych wydane co do § 1 pkt. 2 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych	560
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 października 1936 r. w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa	560
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 października 1936 r. w sprawie zawieszenia mocy obowiązującej warunku władania językiem polskim, jako warunku wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych	570

II. MONITOR POLSKI Nr. Nr. 243 — 251.

C. BIBLIOGRAFIA.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

„Judykatura N. T. A. w odniesieniu do przepisów rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym” Mgr M. Kwaśniewski	572
--	-----

A.

II. Okólniki

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

215.

OKÓLNIAK Nr. 81

z dnia 27 października 1936 r.

o wyborach sołtysów i podsołtysów.

(Nr. 3S. 34-4-1).

Do

P. P. Wojewodów i Starostów Powiatowych (z wyjątkiem województwa śląskiego).

W listopadzie 1936 r. upływa kadencja sołtysów i podsołtysów, wybranych po wejściu w życie ustawy samorządowej, na terenie województw centralnych i wschodnich, na terenie zaś województw południowych i zachodnich — w 1937 r.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowało nowy jednolity dla całego obszaru Państwa regulamin wyborczy wzorowany na regulaminie, obowiązującym dotychczas na terenie województw południowych i zachodnich z pewnymi jednak zmianami.

Nowy regulamin został ogłoszony w Nr. 81 Dziennika (Ustaw z dn. 26.X r. b.*).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje następujące wyjaśnienia do powyższego regulaminu:

Do § 2 ust. (1):

Prawo wybierania i wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych, które winien w myśl art. 20 ust. (2) ustawy samorządowej posiadać sołtys i podsołtys, uzależnione jest m. in. od posiadania prawa wybierania do Sejmu (art. 3 ust. (1) lit. c) ustawy samorządowej).

Kto nie ma prawa wybierania do Sejmu określa art. 3 ordynacji wyborczej do Sejmu z dnia 8 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 319).

Wobec powyższego przepisy, zawarte w ust. (3) § 2 rozporządzenia I Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 9.X.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 577) straciły moc obowiązującą.

Również nie obowiązują wyjaśnienia, zawarte w okólniku Ministra Spraw Wewnętrznych Nr. 98 z dn. 14.X.1933 r. do ust. (1) lit. c) art. 3 ustawy samorządowej (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 16, poz. 238), a to w takim zakresie, w jakim wyjaśnienia te odnoszą się do nie obowiązującej już poprzedniej ordynacji wyborczej do Sejmu.

Utratę praw publicznych, o której mowa w art. 3 ust. (1) lit. f) nowej ordynacji wybor-

czej do Sejmu z dnia 8 lipca 1935 r., orzeka na zawsze albo na czas od 2 do 10 lat sąd przy wymiarze kary śmierci lub dożywotniego więzienia, bądź kary za zbrodnie stanu lub zbrodnie przeciw interesom zewnętrznym Państwa i stosunkom międzynarodowym albo też kary więzienia za inne zbrodnie, popełnione z chęci zysku (art. 47 § 1 K. K.), a nawet inne przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek (art. 47 § 2 K. K.).

Utrata praw wyborczych w myśl art. 3 ust. (1) lit. g) cytowanej ordynacji wyborczej do Sejmu następuje na skutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym, za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub innych niskich pobudek, chociażby nawet skazanie to nie pociągało za sobą utraty praw publicznych. Do orzekania o tym, czy przestępstwo popełnione było z chęci zysku lub innych niskich pobudek, jeżeli sam sąd lub wyraźny przepis K. K. tego nie stwierdza, właściwy jest przy wyborach sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich — przewodniczący zebrania wyborczego przy wyborze przez zebranie gromadzkie — komisja wyborcza.

Należy nadmienić, że utrata praw wyborczych może dotyczyć zarówno prawa wybieralności (kandydaci na sołtysa i podsołtysa), jak i prawa wybierania (członkowie zebrania gromadzkiego — art. 19 ust. (1) ustawy samorządowej).

Wreszcie należy zwrócić uwagę, że w stosunku do osób, skazanych prawomocnymi wyrokami na podstawie dzielnicowych ustaw karnych, obowiązujących przed wejściem w życie nowego K. K. z 1932 r., przy ocenie kwestii utraty praw wyborczych do organów ustrojowych związków samorządowych mają nadal zastosowanie poprzednio obowiązujące dzielnicowe ustawy karne.

Do § 2 ust. (2):

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 20.X.1936 r. warunek władania językiem polskim w piśmie został zawieszony dla sołtysów i podsołtysów na okres jednej kadencji na terenie województw: nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

Do § 4 ust. (3):

W dniach uroczystych świąt nie mogą odbywać się wybory sołtysa i podsołtysa zarówno w gromadach posiadających rady gromadzkie, jak i w gromadach nie posiadających rad gromadzkich.

W okresie pilnych robót polnych wybory nie mogą odbywać się tylko w gromadach, nie posiadających rad gromadzkich.

Do uroczystych świąt należy zaliczyć:

a) święta państwowe,

b) święta następujących wyznań:

rzymsko-kat.: Nowy Rok, Trzech Króli, Oczyszczenie Najśw. Marii Panny, Popielec, Wielkanoc, (6 dni: Wielki Czwartek, Piątek, Sobota i 3 dni świąt), Wniebowstąpienie Pańskie, Zesłanie

*) Przedrukowano w numerze niniejszym.

Ducha Św. (dwa dni), Boże Ciało, Św. Piotra i Pawła, Wniebowzięcie N. M. P., Wszystkich Świętych, Dzień Zaduszny, Niepokalane Poczęcie N. M. P., Boże Narodzenie (3 dni);

ewangelickiego (ponadto): Pięćdziesiątnica (Św. Trójca), Święto reformacji;

gr.-kat., (poza wymienionymi dla wyznania rzym.-kat.): Zwiastowanie N. M. P., Przemienienie Pańskie, Narodzenie N. M. P., Podniesienie Krzyża;

prawosławnego: Obrzezanie Pańskie, Jana Chrzciciela, Św. Jowa Poczajowskiego, Ścięcie Jana, „Pokrow” N. M. P.;

możeszowego: Pesach (2 dni), Pesach (2 dni ostatnie), Uroczyste Zielone Świątki (2 dni), Nowy Rok (2 dni), Sądny Dzień, Uroczyste Święta Szałasów (2 dni), Symchus Tora.

Święta poszczególnych wyznań wchodzi oczywiście w grę jedynie na tych terenach, na których ludność należy w znacznej liczbie do danego wyznania. Tam gdzie święta obchodzone są według starego stylu, należy brać pod uwagę stary styl.

Do okresu pilnych robót polnych należą: okres żniw, siewów i t. p.

Do § 6 ust. (2) lit. a):

Liczba radnych, uprawnionych do zgłoszenia kandydatów, zależna jest od ustawowej liczby radnych w danej gromadzie, którą określa art. 19 ust. (3) ustawy samorządowej, a nie od liczby obecnych na zebraniu wyborczym.

Do § 7:

W razie zgłoszenia żądania przeprowadzenia tajnego głosowania, przewodniczący zebrania (komisji wyborczej) nie ma potrzeby sprawdzania liczby obecnych wyborców, winien natomiast sprawdzić według wykazu radnych, bądź spisu wyborców, czy liczba podpisanych na zgłoszeniu, bądź zgłaszających ustnie wyborców nie jest mniejsza aniżeli $\frac{1}{10}$ liczby radnych bądź liczby uprawnionych wyborców w danej gromadzie oraz czy podpisani na zgłoszeniu bądź zgłaszający ustnie wyborcy posiadają prawo głosu.

Do § 9:

Kolor karty do głosowania nie ma wpływu na ważność głosu.

Do § 13 ust. (1):

Przewodniczący zebrania wyborczego nie musi posiadać biernego prawa wyborczego, winien natomiast posiadać czynne prawo wyborcze.

Do § 14 ust. (1):

W razie niedojścia do skutku wyboru w drugim terminie ma zastosowanie § 33 regulaminu.

Do § 15:

Badania zgłoszeń powinny iść w dwóch kierunkach:

a) ustalenia, czy zgłoszenie odpowiada wymogom formalnym (liczba podpisanych wyborców, wymagane dane o kandydatach i t. p.),

b) czy zgłoszeni kandydaci posiadają prawo wybieralności (§ 2 regulaminu).

Do § 18 ust. (2):

Zakaz łączenia godności przewodniczącego i członka komisji wyborczej z kandydaturą na sołtysa lub podsołtysa należy rozumieć w tym sensie, że w razie wystawienia kandydatury przewodniczącego lub członka komisji, kandydat winien zrzec się godności przewodniczącego bądź członka komisji. Przepisu tego nie można tłumaczyć w sensie odwrotnym, a mianowicie, że przewodniczący lub członek komisji winien zrzec się kandydatury, gdyż było by to bezpodstawnym pozbawieniem tych osób praw wyborczych.

Do § 24 ust. (2):

Dokumentami, ustalającymi tożsamość osoby wyborcy, mogą być poza dowodem osobistym, również książeczka wojskowa, metryka urodzenia, książeczka ubezpieczalni, zaświadczenie gminy i t. p.

Do § 28 ust. (3):

Ogłoszenie wyniku wyborów powinno nastąpić zaraz po dokonaniu obliczenia i sporządzeniu protokołu wyborczego, a więc normalnie tego samego dnia, w którym odbyło się zebranie wyborcze.

Moment ten jest o tyle ważny, że ustala bieg terminu do składania protestów wyborczych.

Do § 30 lit. a):

Postępowanie administracyjne powinno ustalić jedynie fakt popełnienia przestępstwa, wymienionego w § 30 lit. a) oraz czy popełnione przestępstwo mogło wpłynąć na wynik wyborów.

Kwestia ustalenia sprawcy czynu przestępczego nie należy do postępowania administracyjnego i nie ma żadnego wpływu na ważność wyborów.

Wyrok sądowy, stwierdzający popełnienie przestępstwa, nie powoduje nieważności wyborów, gdyż konieczne jest ustalenie, czy przestępstwo mogło wpłynąć na wynik wyborów.

Ustalenie tej ostatniej okoliczności należy do kompetencji władzy, określonej w § 32 regulaminu, t. j. starosty powiatowego, działającego w trybie art. 31, bądź art. 97 ustawy samorządowej.

Do § 33:

Niedojście do skutku wyboru może nastąpić z różnych powodów np. przy wyborach przez radnych gromadzkich — z powodu braku na powtórny zebraniu wyborczym wymaganej liczby radnych, przy wyborach zaś przez zebranie gromadzkie — niezgłoszenie ważnie ani jednego kandydata i t. p. We wszystkich przypadkach niedojścia do skutku wyboru, po wyczerpaniu specjalnych postanowień regulaminu (jak powtórny termin wyborów z § 14 ust. (1)) ma zastosowanie ust. (5) art. 20 ustawy samorządowej.

Zdanie ostatnie ust. (5) art. 20, a mianowicie, że organ uchwalający gromady może dokonać wyboru w każdym czasie, ma zastosowanie dopiero po powołaniu sołtysa w drodze nominacji. W tym czasie zebranie wyborcze

może być zwolywane: albo przez sołtysa na skutek żądania radnych gromadzkich (w tym przypadku zebranie wyborcze dokonuje każdorazowo wyboru przewodniczącego zebrania wyborczego), — albo może być zarządzane przez starostę powiatowego z własnej inicjatywy, w myśl obowiązującego regulaminu wyborczego.

(—) Korsak
PODSEKRETARZ STANU

216.

OKÓLNİK Nr. 82

z dnia 29 października 1936 r.

o wyjazdach służbowych urzędników wojewódzkich i starościńskich.

(Nr (GB. 16-49).

Do

P. P. Wojewodów.

Zarządzenia oszczędnościowe musiały z natury rzeczy objąć m. in. i wydatki na podróże służbowe funkcjonariuszów w województwach i starostwach.

Zdaje sobie w zupełności sprawę z trudności, jakie wyłaniają się dla administracji lokalnej z powodu szczupłych, przekazywanych na powyższy cel kredytów.

Mimo to proszę Panów o bliższe zbadanie dotychczasowego przyjętego w województwach systemu zarządzania wyjazdów służbowych w celu możliwego ich ograniczenia.

Jak bowiem Ministerstwo stwierdziło, zdarzają się wypadki niecelowego i nieoszczędnego delegowania urzędników ze strony Urzędów Wojewódzkich. Miały np. miejsce wypadki równoczesnego kierowania do Centrali 2-ch urzędników z różnych wydziałów lecz w sprawach, które mogły być załatwione przez jednego urzędnika. Stwierdzono również wypadki delegowania urzędników w sprawach, nadających się do załatwienia w drodze korespondencji.

W zarządzeniach, jakie Panowie wydadzą w zakresie uporządkowania wyjazdów służbowych, należy uwzględnić m. in. następujące wytyczne:

1) Za szczególnie ważne z punktu widzenia ogólnych interesów służby należy uważać wyjazdy inspekcyjne, zwłaszcza zaś inspekcyjne wyjazdy szefów władz oraz specjalnych organów inspekcji wojewódzkiej.

2) Innego rodzaju wyjazd służbowy może mieć miejsce tylko wtedy, gdy zachodzi nieodzowna w tym względzie konieczność, t. j. gdy sprawa nie da się załatwić inaczej, jak tylko w drodze delegacji.

3) Podróż służbowa nie może trwać dłużej, niż tego wymaga dana sprawa.

4) Wykorzystywać należy w szerokiej mierze wyjazdy opłacane przez samorządy (wyjazdy starostów jako przewodniczących wydzia-

łów powiatowych) oraz wyjazdy opłacane przez strony dla załatwienia przy tej sposobności również innych czynności urzędowych ilekroć bez dodatkowego obciążania kosztami samorządów lub stron da się to osiągnąć.

5) Należy również, ilekroć tylko okaże się to możliwe, powierzać urzędnikowi, delegowanemu w pewnej konkretnej sprawie, załatwienie innych jeszcze spraw urzędowych, nie związanych ściśle z jego bezpośrednimi czynnościami służbowymi, np. przy wyjazdach urzędników fachowych.

6) Ocenę kolejności wyjazdów dla poszczególnych celów administracji ogólnej pozostawiam Panom Wojewodom w tym przekonaniu, że Panowie rozplanują wyjazdy służbowe w ramach rozporządzalnego kredytu w taki sposób, by wszystkie istotnie najważniejsze potrzeby służbowe, jak: wykonywanie służby inspekcyjnej, kontrola przygotowań do obrony Państwa i wyjazdy w sprawach tych przygotowań, przeprowadzenie poboru wojskowego oraz zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa publicznego, zostały całkowicie zaspokojone.

Okólnik niniejszy uchyla pismo okólne z dnia 24 czerwca 1930 r. Nr OB. 3591/3 w sprawie podróży służbowych (Zb. Zarz. Min. Spraw Wewn. str. 1157).

(—) Sławoj Składkowski
MINISTER

III. Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

217.

PISMO OKÓLNE

z dnia 23 października 1936 r.

w sprawie ujawniania cen hurtowych.

(Nr. Apr. 89-9-1).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów i Prezydentów Miast.

Dotychczasowe środki zwalczania nieuzasadnionych, wygórowanych cen artykułów powszechnego użytku — zastosowane prawie wyłącznie do właścicieli sklepów detalicznych nie dają jeszcze dostatecznie zadowalających wyników wskutek podbijania cen a nawet ukrywania zapasów towaru w hurcie celem zmniejszenia jego podaży.

Wobec powyższego zarządzam bezwzględnie stosowanie przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 20.II.1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 139) oraz okólników Nr. 68 z 1932 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 8 poz. 103) i Nr. 81 z 1935 r. (Dz. Urz. Min.

Spraw Wewn. Nr. 38 poz. 207) do składów i sklepów hurtowych.

Ponadto przypominam, że w myśl § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 20 II. 1923 r. przysługuje Panom prawo żądania od posiadaczy przedsiębiorstw handlowych faktur (rachunków) na wszelkie przez nich na sprzedaż nabyte przedmioty powszedniego użytku. Z uprawnień tych zechcą Panowie w jak najszerszej mierze korzystać, dążąc do wykrycia winnych spekulacyjnego podbijania cen.

W przypadku stwierdzonego ukrywania zapasów dla celów spekulacyjnych upoważniam Panów do wykorzystania przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 października 1923 r. w sprawie ujawniania zapasów przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 875) z tym, że należy obowiązek ujawniania zapasów nałożyć na: 1) składy fabryczne, 2) hurtowników (półhurtowników) i 3) detalistów. Powyższe nie dotyczy producentów rolnych w odniesieniu do produktów rolnych.

Winnych nieujawniania cen, pobierania cen wyższych od ujawnionych oraz winnych przekroczenia zarządzeń wydanych przez Panów Wojewodów (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) na zasadzie rozporządzenia z 9.X 1923 r. należy pociągnąć do jak najsurowszej odpowiedzialności w trybie karno-administracyjnym.

Wreszcie podkreślam, że celem skutecznego przeciwdziałania spekulacji — środki będące w dyspozycji władz administracji ogólnej muszą być stosowane szybko i zdecydowanie.

(—) *Stawoj Składkowski*
MINISTER

218.

P I S M O O K Ó L N E

z dnia 21 października 1936 r.

o notyfikowaniu zgonu obywateli włoskich.

(Nr. AC. 30-12-1)

Do

Urzędów Wojewódzkich, Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę i Starostw.

W myśl art. 23 konwencji konsularnej polsko-włoskiej z dnia 10 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 317 z 1936 r.) właściwe miejscowe władze polskie (starostwa) obowiązane są na zasadzie wzajemności w przypadku zgonu obywatela włoskiego na obszarze Rzeczypospolitej:

1) powiadamiać natychmiast o przypadku tym właściwego włoskiego funkcjonariusza konsularnego (Konsulat Włoski),

2) dostarczać temuż funkcjonariuszowi bezpłatnie wypisu z aktu zgonu i udzielać mu wszelkich posiadanych wiadomości o osobach uprawnionych do spadku oraz o miejscu ich za-

mieszkania jako też o istnieniu majątku i testamentu zmarłego.

Przytoczone postanowienia podaje się do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

(—) *Michałowski*
DYREKTOR DEPARTAMENTU

219.

P I S M O O K Ó L N E

z dnia 24 października 1936 r.

o załatwianiu spraw związanych z zaopatrzeniem b. uczestników walk o Niepodległość Państwa Polskiego.

(Nr. GL. 42 f-26).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

W myśl § 6 p. 3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 maja 1936 r. o zaopatrzeniu osób szczególnie zasłużonych w walkach o Niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 305) osoby, ubiegające się o przyznanie zaopatrzenia na podstawie tego dekretu, winny wnieść podanie do Ministerstwa Skarbu, dołączając do podania „zaświadczenie właściwej według miejsca zamieszkania powiatowej władzy administracji ogólnej o stanie majątkowym z uwzględnieniem danych co do środków egzystencji przewidzianych art. 1 ust. (2) dekretu z dnia 13 stycznia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 8)*.

W celu przyspieszenia postępowania w omawianej sprawie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca aby zaświadczenia, o których mowa wyżej, były wydawane na specjalnych formularzach (Nr. 235), wydanych przez Drukarnię Państwową i dołączonych do niniejszego pisma*).

Z uwagi na szczególny charakter zagadnienia zaopatrzenia b. uczestników walk o Niepodległość Państwa Polskiego należy postępowanie w tych sprawach w granicach możliwości przyspieszyć i uprościć, kładąc jednocześnie nacisk na dokładność i rzeczowość wydawanych zaświadczeń, aby stanowiły one wyczerpujący i odpowiadający intencjom dekretu z dnia 13 stycznia 1936 r. materiał do powzięcia decyzji przez władze powołane do przyznania zaopatrzenia.

(—) *Kawecki*
*
PODSEKRETARZ STANU

220.

P I S M O O K Ó L N E

z dnia 24 października 1936 r.

o poparciu działalności Związku Gmin Wiejskich R. P.

(Nr. SS. 71-18-1).

Do

P. P. Wojewodów.

Związek Gmin Wiejskich R. P. z siedzibą w Warszawie w dotychczasowej swej działalno-

*) Nie przedrukowano.

ści wykazał się szeregiem pożytecznych prac nad usprawnieniem administracji gminnej oraz upolęźnieniem ludności wiejskiej.

Biorąc pod uwagę powyższą działalność Związku, jako jedynej organizacji zrzeszającej gminy wiejskie Rzeczypospolitej, uważam za wskazane w interesie samorządu gminnego udzielenie poparcia zamierzeniom Związku w kierunku rozszerzenia jego działalności możliwie na wszystkie gminy wiejskie.

Z tych względów proszę P. P. Wojewodów o przychylne ustosunkowanie się nadal do wymienionej organizacji, a w szczególności o odpowiednie instruowanie bezpośrednich władz nadzorczych nad samorządem gminnym w kierunku:

1) nie skreślania z budżetów gminnych składek na rzecz Związku.

2) wpływania na gminy, aby te swe należności z tytułu składek i prenumeraty „Głosu Gminy i Gromady Wiejskiej” regularnie uiszczaly oraz

3) nie stawiania przeszkód w akcji szkoleniowej Związku wśród działaczy samorządowych, a w miarę możliwości współdziałania z tą akcją.

(—) *Stawoj Składkowski*
MINISTER

221.

PISMO OKÓLNE

z dnia 26 października 1936 r.

o dokonywaniu zakupu tłuszczów roślinnych i pokostu.

(Nr. Apr. 9-4-8).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Starostów i Prezydentów Miast.

Podając w załączeniu wykaz olejarni, które zawarły z Centralą Obrotu Nasionami Oleistymi umowę na zakup krajowych nasion oleistych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o wydanie podległym instytucjom, urzędom i przedsiębiorstwom polecenia, w odniesieniu zaś do nadzorowanych związków samorządowych i ich przedsiębiorstw zalecenia dokonywania bezpośrednio lub pośrednio zakupu olejów, tłuszczów roślinnych, pokostu i mydła, bądź innych wyrobów opartych na olejach i tłuszczach, wyłącznie z olejarni wymienionych w tym wykazie.

Zarządzenie to ma na celu poparcie jak najszerszego zbytu krajowych surowców tłuszczowych oraz zapewnienia pierwszeństwa olejarniom, które przyjęły zobowiązanie, związane z akcją Rządu preferencji dla krajowych surowców tłuszczowych, a wyłącznie od udziału w dostawach dla instytucji państwowych i samorządowych olejarni, które w tej akcji nie biorą udziału.

Jednocześnie uchyla się moc obowiązująca pism okólnych w tej sprawie z dn. 23.X.1935 r.

(Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 34, poz. 181) oraz z dn. 26.XI.1935 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr. 38, poz. 211).

(—) *Korsak*

PODSEKRETARZ STANU

Załącznik do pisma okólnego Nr. Apr. 9/4-8,

WYKAZ OLEJARNI,

które zawarły umowę na zakup krajowych nasion oleistych.

1. Union S. A. w Gdyni.
2. Kurlandzka Olejarnia w Wilnie, Słowackiego 28.
3. Śląska Olejarnia Kołłontaj w Katowicach—Brynów.
4. Białol w Białymstoku—Cieszyńska 2.
5. Fr. Woyton w Toruniu, Grudziądzka 15.
6. Chemart w Warszawie—pl. Żelaznej Bramy 2.
7. Rolnicza Spółka Olejarska w Szamotułach.
8. J. D. Potoka Synowie w Małobądzii.
9. Kresowa Olejarnia Parowa w Wilnie—Ponarska 5.
10. P. Hoffmann i Sp. w Bielsku.
11. Sz. A. Cuperfajn i Synowie w Kowlu—Łucka 79.
12. Józef Lauterpacht w Żółkwi.
13. Br. Gold w Baranowiczach.
14. W. Szperling w Płocku.
15. Kantoria w Warszawie, Króla Alberta 4.
16. A. Jarecki w Kutnie.
17. Gdańska Wytwórnia Olejów w Gdańsku.
18. Olivum w Gdańsku.
19. Tiegenhöfer Oelmühle w Gdańsku.
20. M. Wrocławski i Co. w Gdańsku.

222.

PISMO OKÓLNE

z dnia 26 października 1936 r.

o zmianach nazw gmin wiejskich.

(Nr. GL. 32-III).

Do

P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego).

Jeden z P. P. Wojewodów zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem, w jakim trybie może być przeprowadzona zmiana nazwy gminy w tych przypadkach, kiedy wskutek braku odpowiedniego lokalu lub też z innych ważnych powodów zachodzi potrzeba umieszczenia siedziby gminy w miejscowości położonej na terenie gminy ale mającej inną nazwę niż gmina.

W związku z powyższym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

Zgodnie z ustaloną zasadą (§ 6 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 sierpnia 1934 r. — Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 688) nazwa gminy wiejskiej pochodzi z reguły od nazwy miejscowości, w której znajduje się siedziba urzędowa gminy, z czego wynika, iż zmiana siedziby winna pociągać za sobą również i odpowiedzialną zmianę nazwy samej gminy.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o ustalaniu

nazw miejscowości (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 850) dotyczy wyłącznie nazw miejscowości nie zaś nazw jednostek administracyjnych i z tego powodu nie może mieć zastosowania do ustalania względnie zmiany nazwy gminy.

W tym stanie rzeczy, o ile zajdzie potrzeba zmiany nazwy gminy, należy przedłożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wnioski o zniesienie danej gminy wiejskiej i o utworzenie nowej w myśl przepisów, zestawionych w okólniku Nr 90 z dnia 29 września 1933 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 15, poz. 219).

Za PODSEKRETARZA STANU

(—) Hausner

DYREKTOR GABINETU MINISTRA

223.

P I S M O O K Ó Ł N E

z dnia 27 października 1936 r.

o badaniach lekarskich dzieci i młodzieży szkół powszechnych i średnich

(Nr. GL. 80-203).

Do

P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Na zlecenie P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeprowadzane są badania lekarskie dzieci i młodzieży szkół powszechnych i średnich na terenie całej Polski, które potrwają do końca listopada r. b.

Badania przeprowadza powołana przez Radę Naukową W. F. „Komisja do Badań Wartości Biologicznej Działki i Młodzieży R. P.” pod przewodnictwem Dyrektora Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego — pułk. dr. Gilewicza Zygmunta, przy pomocy dziewięciu Zespołów Badawczych po jednym na każdy okręg szkolny.

Wobec szczupłości funduszy, jakimi rozporządza wspomniana Komisja, proszę P. P. Wojewodów o wydanie zarządzeń, aby starostowie udzielali Zespołom Badawczym najdalej idących ułatwień w ich pracach zwłaszcza w zakresie dostarczania służbowych kwater oraz środków lokomocji i przewozu sprzętu badawczego.

(—) Kawecki

PODSEKRETARZ STANU

224.

P I S M O O K Ó Ł N E

z dnia 28 października 1936 r.

w sprawie ubezpieczenia na wypadek bezrobocia stróżów szkolnych w publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich,

(Nr. SS. 53-21-4).

Do

P. P. Wojewodów i Przewodniczących Wydziałów Powiatowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje, że Fundusz Pracy, zarządzeniem z dnia

19 września 1936 r. Nr. Pom. I. Z. 1/36 w sprawie niepodlegania obowiązkowi zabezpieczania na wypadek bezrobocia stróżów szkolnych w publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich ustalił co następuje:

W publicznych szkołach powszechnych na terenie gmin wiejskich zatrudniane są zazwyczaj osoby, do których obowiązków należy z reguły tylko sprzątanie sal szkolnych, a w zimie także palenie w piecach. Osoby te, zwane stróżami szkolnymi, rekrutują się przeważnie spośród małorolnych gospodarzy niejednokrotnie jednak pracą tą zajmuje się służba kierownika szkoły.

Stróże szkolni, dla których właściwszą była by nazwa „sprzątacze szkolni”, gdyż do obowiązków ich nie należy czuwanie nad bezpieczeństwem mienia szkolnego, — opłacani są przez zarządy gmin wiejskich na ogół ryczałtowo, przy czym wynagrodzenie wynosi w stosunku miesięcznym przeciętnie od 3—5 zł., a maksymalnie 10 zł., zależnie od ilości sal szkolnych. Za okresy ferii świątecznych i letnich sprzątacze wynagrodzenia nie otrzymują. Ponieważ chodzi tu nie o samą pracę a o jej wynik, sprzątacze nie są obowiązani osobiście wykonywać swych czynności lecz często wyznaczają się kimś z rodziny.

Ministerstwo Opieki Społecznej, analizując stosunek prawny łączący sprzątacza z gminą i biorąc pod uwagę, że stosunek ten nie odpowiada stosunkowi dozorców (woźnych) szkolnych w szkołach większych, uznało, że w powyższych warunkach nie ma się do czynienia ze stosunkiem pracy najemnej. Tym samym stróżów (sprzątaczy) szkolnych, odpowiadających tym warunkom, należy uznać za nie podlegających obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 roku.

(—) Zbikowski

DYREKTOR DEPARTAMENTU

225.

P I S M O O K Ó Ł N E

z dnia 29 października 1936 r.

o Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą

(Nr. AP. 2-149).

Do

P. P. Wojewodów oraz Starostów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości oraz dalszych czynności urzędowych odpis zezwolenia na zbiórkę F. S. P. Z. Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina treść pisma okólnego z dn. 27.XI r. ub. Nr. AP. 149/12/35 w sprawie okazania jak najdalej idącego poparcia.

(—) Michałowski

DYREKTOR DEPARTAMENTU

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa,
dnia 29 października 1936 r.
Nr. AP. 2-149.

POZWOLENIE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 15 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 162) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwami Spraw Zagranicznych i Skarbu udziela Zarządowi Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą pozwolenia na urzą-

dzenie w czasie od dnia 15 stycznia do dnia 14 lutego 1937 r. włącznie zbiórki publicznej na rzecz tego Funduszu na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Warunki przeprowadzenia zbiórki ustala poszczególne wojewódzkie władze administracji ogólnej na podstawie przedstawionego im w myśl § 14 rozporządzenia z dnia 14 lipca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 638) planu organizacyjnego tej zbiórki.

(—) Michałowski
DYREKTOR DEPARTAMENTU

B.

I. Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 22 października Nr. 80 Rok 1936

Poz. 553. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 września 1936 r. o utworzeniu okręgowego wydziału hipotecznego przy wydziale zamiejscowym plockiego sądu okręgowego w Mławie.

Poz. 554. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 1936 r. o zmianie okręgów sądów grodzkich w Grójcu i Górze-Kalwarii w okręgu Sądu Okręgowego w Warszawie.

Poz. 555. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1936 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej *).

z 26 października Nr. 81 Rok 1936

Poz. 556. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 września 1936 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

Poz. 557. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 września 1936 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydane co do § 1 pkt 2 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Na podstawie art. 10, 12 i 13 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) zarządza się co następuje:

*) Będzie przedrukowane w numerze specjalnym, zawierającym zbiór przepisów o organizacji władz administracji ogólnej.

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 czerwca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydanym co do § 13 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473), zmienionym rozporządzeniem z dnia 23 lipca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 409), wprowadza się zmiany następujące:

1) § 22 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „Właściciele, którzy do dnia 31 grudnia 1932 r. nie otrzymali wezwania, powinni sami wykazać wypełnienie warunków najpóźniej do dnia 30 czerwca 1936 r., właściciele przedszkoli i prywatnych szkół powszechnych — najpóźniej do dnia 30 czerwca 1938 r., a właściciele szkół zawodowych — najpóźniej do dnia 30 czerwca 1941 r.”

2) Po § 22 dodaje się nowy § 22 a) w brzmieniu: § 22 a. Postanowienia § 22 nie dotyczą istniejących w dniu 20 kwietnia 1932 r. przedszkoli, szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i szkół zawodowych, utrzymywanych przez związki komunalne. Termin uzyskania przez te przedszkola i szkoły orzeczeń, stwierdzających spełnienie warunków, przewidzianych w art. 2, ustali oddzielne rozporządzenie.”

3) § 23 otrzymuje brzmienie: „Szkoly, których właściciele nie uzyskali orzeczenia, wymienionego w art. 12 ustawy, ulegają zamknięciu z końcem oznaczonego przez władzę szkolną roku szkolnego, nie później jednak niż z dniem 31 sierpnia 1937 r., przedszkola i prywatne szkoły powszechne — z dniem 31 sierpnia 1939 r., a szkoły zawodowe — z dniem 31 sierpnia 1942 r. Termin zamknięcia szkoły powinien być podany do wiadomości publicznej najpóźniej 15 maja danego roku.”

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 558. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 października 1936 r. w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa.

Na podstawie art. 20 ust. (4) i art. 129

ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1. (1) Przez artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, należy rozumieć artykuły ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Przez paragrafy, powołane bez bliższego określenia, należy rozumieć paragrafy rozporządzenia niniejszego.

(2) Przy określaniu terminów, wyborczych należy wliczać do okresu zarówno dzień zarządzenia wyborów, jak i zależny od niego ostatni dzień danej czynności wyborczej, podany w rozporządzeniu niniejszym.

§ 2. (1) Wybrany na sołtysa i podsołtysa może być każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył do dnia zarządzenia wyborów 30 lat, posiada w myśl art. 3 ustawy prawo bezpośredniego wybierania na terenie danej gromady oraz włada językiem polskim w słowie i piśmie.

(2) Warunek władania językiem polskim obowiązuje o tyle, o ile nie został zawieszony w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Sołtysa i podsołtysa wybierają na lat 3 radni gromadcy, w gromadach zaś, nie posiadających rad gromadzkich — zebranie gromadzkie. Prawo uczestnictwa w zebraniu gromadzkim określa art. 19 ust. (1) ustawy.

§ 4. (1) Wybory sołtysa i podsołtysa zarządza starosta powiatowy, któremu służy ogólny nadzór nad przeprowadzeniem wyborów. Z tego tytułu starosta powiatowy korzysta analogicznie z uprawnień, określonych w art. 67 ustawy. Starosta powiatowy może poruczać wójtowi wykonywanie nadzoru nad przeprowadzeniem wyborów na terenie gminy.

(2) W zarządzeniu wyborów starosta powiatowy podaje:

a) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich — dzień zarządzenia wyborów, nazwisko przewodniczącego zebrania wyborczego, miejsce lokal, dzień i godzinę zebrania wyborczego;

b) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie — dzień zarządzenia wyborów, nazwisko przewodniczącego komisji wyborczej oraz lokal tejże komisji wyborczej (wzór Nr 1).

(3) Wybory sołtysa i podsołtysa nie mogą się odbywać w dniach uroczystych świąt, a w gromadach, nie posiadających rad gromadzkich — w okresie pilnych robót polnych.

§ 5. (1) Wybór sołtysa i podsołtysa przeprowadza się w jednym głosowaniu.

(2) Każdy wyborca może głosować tylko na jednego z ważnie zgłoszonych kandydatów.

(3) Zgłoszeni kandydaci są jednocześnie kandydatami na sołtysa i na podsołtysa.

§ 6. (1) Zgłoszenie skutecznia się na piśmie lub ustnie do protokołu i może zawierać nazwiska najwyżej dwóch kandydatów. W razie umieszczenia na zgłoszeniu trzech lub więcej kandydatów, kandydatury nadliczbowe, licząc w kolejności ich umieszczenia, skreśla się.

(2) Zgłoszenie powinno być podpisane własnoręcznie lub zgłoszone osobiście przez co najmniej:

a) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich — 1/5 ustawowej liczby radnych, przy czym ułamek zaokrągla się w górę do jedynki,

b) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie — 10 wyborców.

(3) Każdy wyborca może podpisać lub zgłosić tylko jedno zgłoszenie. Zgłoszenie może podpisać lub zgłosić również i kandydat. W razie podpisania dwu lub więcej zgłoszeń przez jednego wyborcę, podpisy jego, umieszczone na wszystkich zgłoszeniach, są nieważne.

(4) Zgłoszenie powinno zawierać: imię, nazwisko, imiona rodziców, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

§ 7. (1) Głosowanie jest jawne, na żądanie zaś 1/10 uprawnionych do głosowania wyborców — tajne. Ułamek zaokrągla się w górę do jedynki.

(2) Żądanie przeprowadzenia tajnego głosowania powinno być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu i podpisane lub zgłoszone przez co najmniej 1/10 uprawnionych do głosowania wyborców. W przypadku zgłoszenia takiego żądania przewodniczący ogłasza zebraniem, że głosowanie odbędzie się tajnie, t. j. za pomocą kart do głosowania i kopert.

§ 8. (1) Wyborca na karcie do głosowania wpisuje imię, nazwisko, ewentualnie imiona rodziców kandydata.

(2) Karta do głosowania powinna zawierać nazwisko tylko jednego kandydata. Jeżeli karta zawiera nazwiska dwóch lub więcej kandydatów, uwzględnia się jedynie jedno nazwisko, umieszczone na pierwszym miejscu karty do głosowania.

(3) Karta może być pisana ręcznie lub odbita mechanicznie.

(4) Koperty do głosowania powinny być ostemplowane pieczęcią gminy i posiadać w danej gromadzie jeden kształt, kolor i gatunek papieru. Kopert dostarcza gmina.

§ 9. (1) Nieważne są:

a) karty niewypełnione,

b) karty wyraźnie nieczytelne lub nie wskazujące niewątpliwie na jednego z ważnie zgłoszonych kandydatów; wymienienie imienia kandydata jest niezbędne tylko wówczas, gdy zgłoszono więcej kandydatów tego samego nazwiska; w razie zgłoszenia dwóch lub więcej kandydatów

tego samego nazwiska i imienia należy wymienić imiona rodziców; błędy i niedokładności pisowni nie powodują nieważności karty do głosowania, jeżeli tylko nie zachodzi wątpliwość co do tożsamości kandydata;

e) karty, włożone do kopert urzędownie nieostemplowanych.

(2) Z kilku znalezionych w kopercie prawidłowo wypełnionych i o jednakowej treści kart do głosowania należy uznać za ważną tylko jedną kartę. Jeżeli zaś w kopercie znaleziono dwie lub więcej kart do głosowania o różnej treści, należy wszystkie, znajdujące się w kopercie karty uznać za nieważne.

(3) Skreślenie nazwiska i dopisanie innego nie powoduje nieważności karty do głosowania.

§ 10. Za wybranego na sołtysa uznaje się tego kandydata, który uzyskał największą liczbę ważnych głosów. Kandydata, który uzyskał z kolei największą liczbę ważnych głosów, uznaje się za wybranego na podsołtysa. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 13) lub komisji wyborczej (§ 18).

§ 11. (1) W razie zgłoszenia ważnie jednego tylko kandydata, uznaje się go za wybranego na sołtysa, wybór zaś podsołtysa przeprowadza się natychmiast w odrębnym głosowaniu.

(2) Gdyby wszystkie ważne głosy padły na jednego tylko kandydata, uznaje się go za wybranego na sołtysa, wybór zaś podsołtysa przeprowadza się natychmiast w powtórnym głosowaniu na pozostałych ważnie zgłoszonych kandydatów. Głosowanie powtórne odbywa się na tych samych zasadach, jak i pierwsze. Za wybranego na podsołtysa uznaje się tego kandydata, który w powtórnym głosowaniu uzyskał największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 13) lub komisji wyborczej (§ 18).

(3) W razie, gdy wpłynęło tylko jedno ważne zgłoszenie, zawierające nazwiska dwóch kandydatów, głosowanie nie odbywa się, a za wybranych uznaje się zgłoszonych kandydatów, przy czym za wybranego na sołtysa uznaje się kandydata, umieszczonego na pierwszym miejscu zgłoszenia, kandydata zaś, umieszczonego na drugim miejscu, uznaje się za wybranego na podsołtysa.

§ 12. (1) Przewodniczący zebrania wyborczego (§ 13) lub gromadzkiej komisji wyborczej (§ 18) czuwa nad zepewnieniem porządku w czasie wyborów zarówno w lokalu wyborczym, jak i przed tym lokalem. Przewodniczący może zarządzić usunięcie z lokalu wyborczego osób, które zakłócają spokój lub naruszają przepisy, zawarte w ust. (2), oraz może wydawać zarządzenia, zdążające do zapewnienia wyborcom dostępu do lokalu wyborczego i do urny wyborczej.

(2) W dniu głosowania nie wolno w lokalu wyborczym, w budynku, w którym się ten lokal znajduje, na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu stu metrów wygłaszać prze-

mówień do wyborców i w jakikolwiek inny sposób agitować.

(3) Starosta powiatowy, celem zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w czasie wyborów, może zarządzić wyznaczenie przy lokalu wyborczym posterunku policyjnego.

Wybór sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich.

§ 13. (1) Wybory sołtysa i podsołtysa przeprowadza przewodniczący zebrania wyborczego, wyznaczony przez starostę powiatowego spośród osób, zamieszkałych w danej gromadzie a posiadających w myśl art. 3 prawo wybierania do organów ustrojowych związków samorządowych.

(2) Na polecenie starosty powiatowego w terminie przez niego wyznaczonym, nie później jednak aniżeli szóstego dnia od dnia zarządzenia wyborów, wójt doręcza przewodniczącemu zebrania wyborczego wykaz radnych gromadzkich w układzie alfabetycznym. Wykaz radnych sporządza i podpisuje wójt (wzór Nr 2).

(3) Następnego dnia po otrzymaniu wykazu radnych przewodniczący zebrania wyborczego zwołuje zebranie wyborcze radnych gromadzkich w terminie oznaczonym w zarządzeniu wyborczym, podając cel, miejsce, lokal, dzień i godzinę zebrania. Zawiadomienie powinno być doręczone radnemu co najmniej na 3 dni przed terminem zebrania wyborczego (wzór Nr 3).

§ 14. (1) Do ważności wyborów sołtysa i podsołtysa konieczna jest obecność co najmniej połowy więcej jeden ustawowej liczby radnych gromadzkich. W braku wymaganej liczby radnych przewodniczący zebrania wyborczego zawiadamia starostę powiatowego o niedojściu do skutku wyborów, starosta zaś powiatowy wyznacza ponowny, co najmniej 7-dniowy termin zebrania wyborczego. Przy następnym zebraniu wyborczym konieczna jest obecność takiej samej liczby radnych, jaka obowiązywała przy pierwszym zebraniu.

(2) Po stwierdzeniu obecności potrzebnej do wyborów liczby radnych na zapytanie wyborców przewodniczący zebrania wyborczego udziela wyjaśnień w sprawie regulaminu wyborczego, po czym wzywa zebranych radnych do zgłoszenia kandydatów na sołtysa i podsołtysa, wyznaczając na ten cel co najmniej 15-minutowy okres czasu. Zgłoszenie powinno być skuteczne w oznaczonym okresie czasu.

(3) Do czasu ogłoszenia wyborcom ważnie zgłoszonych kandydatów wyborca może wycofać swój udział w zgłoszeniu, zarówno na piśmie, jak i ustnie do protokołu, sporządzonego przez przewodniczącego zebrania wyborczego.

§ 15. Po zgłoszeniu kandydatów przewodniczący bada, czy zgłoszenia były prawidłowe. Przewodniczący ma prawo wezwać wyborcę do potwierdzenia własnoręczności podpisu na zgłoszeniu oraz uznać za nieważne podpisy tych wy-

borców, którzy nie potwierdzą własnoręczności podpisu. W razie zauważenia istotnych braków lub wad, mogących spowodować unieważnienie zgłoszenia w całości lub unieważnienie poszczególnych kandydatur, przewodniczący wzywa zgłaszających wyborców do ich usunięcia, wymieniając wszystkie braki i wady i wyznaczając co najmniej 15-minutowy okres czasu na ich usunięcie. W przypadku nieusunięcia braków i wad w wyznaczonym okresie czasu przewodniczący stwierdza nieważność całego zgłoszenia lub nieważność poszczególnych kandydatur. Od tych decyzji nie ma odwołania. Ustalony wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów przewodniczący ogłasza zebraniem wyborcom.

§ 16. (1) Głosowanie odbywa się w sposób następujący: przewodniczący zebrania wyborczego odczytuje nazwiska radnych w porządku alfabetycznym, radni w miarę wywołania nazwisk, podchodzą do stołu i:

a) w głosowaniu jawnym — wymieniają imię i nazwisko, ewentualnie imiona rodziców kandydata, na którego oddają głos, przewodniczący zaś wpisuje w wykazie przy nazwisku głosującego radnego nazwisko wymienionego przez niego kandydata;

b) w głosowaniu tajnym — otrzymują od przewodniczącego kopertę, wkładają do niej kartę do głosowania i oddają przewodniczącemu, który wrzuca kopertę do urny wyborczej w obecności głosującego, po czym odnotowuje w wykazie radnych oddanie głosu.

(2) Głosowanie uznaje się za zakończone po oddaniu głosów przez wszystkich obecnych radnych, biorących udział w głosowaniu.

§ 17. (1) Po zamknięciu głosowania przewodniczący zebrania wyborczego ustala liczbę oddanych głosów. W tym celu:

a) w przypadku głosowania jawnego — przewodniczący ustala na podstawie notatek w wykazie radnych, o ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów;

b) w przypadku głosowania tajnego — przewodniczący na podstawie notatek w wykazie radnych ustala liczbę głosujących radnych, następnie wyjmując z urny wyborczej kopertę, liczy je i porównuje liczbę ich z liczbą wyborców, którzy oddali głos według wykazu radnych. Jeżeli powyższe liczby nie są jednakowe, należy to zaznaczyć w protokole wyborczym, podając przyczyny, mogące ewentualnie wyjaśnić powyższą niezgodność. Następnie przewodniczący wyjmując z kopert karty do głosowania, bada ich ważność i ustala, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów.

(2) Po ustaleniu, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów, przewodniczący ustala, który z kandydatów został wybrany na sołtysa, a który na podsołtysa. Kogo należy uznać za wybranego — określają §§ 10 i 11 rozporządzenia niniejszego.

Wybór sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie.

§ 18. (1) Wybory sołtysa i podsołtysa przeprowadza komisja wyborcza w składzie: przewodniczącego i dwóch członków.

(2) Przewodniczącego komisji wyborczej mianuje starosta powiatowy, członków zaś powołuje przewodniczący. Członkami komisji wyborczych mogą być jedynie osoby, posiadające prawo wybierania na obszarze danej gromady; warunek ten nie dotyczy przewodniczącego. Przewodniczący komisji wyznacza jednego z członków komisji jako swego zastępcę. W braku któregokolwiek z członków komisji przewodniczący (zastępca) może powołać na jego miejsce zastępcę spośród osób, posiadających prawo wybierania na obszarze danej gromady. Od przyjęcia mandatu członka komisji nikt nie może się uchylić bez usprawiedliwionych przyczyn. Godność przewodniczącego (zastępcy) i członków (zastępców) komisji wyborczych jest honorowa. Przewodniczący komisji wyborczej może jedynie otrzymać zwrot kosztów przejazdu, o ile nie posiada własnych środków lokomocji, przy czym wysokość kosztów przejazdu nie może przekraczać norm, ustalonych w danej miejscowości dla podwódt. Łączenie kandydatury na sołtysa i podsołtysa z godnością przewodniczącego lub członka komisji wyborczej oraz ich zastępców jest niedopuszczalne w tej samej gromadzie.

(3) Do powzięcia uchwał komisji wyborczej potrzebna jest obecność przewodniczącego (zastępcy) i dwóch członków (zastępców). Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

§ 19. (1) Na polecenie starosty powiatowego w terminie przez niego wyznaczonym, nie później jednak aniżeli 15 dni od dnia zarządzenia wyborów, wójt doręcza sporządzone i podpisane przez siebie spisy wyborców gromady przewodniczącemu komisji wyborczej. Spisy wyborców sporządzane są w jednym egzemplarzu dla każdej gromady oddzielnie na podstawie rejestru mieszkańców oraz danych i materiałów, posiadanych w związku z prowadzeniem rejestru mieszkańców. Spisy wyborców powinny zawierać wszystkich posiadających prawo wybierania (§ 3). Spisy sporządzane są w układzie według miejscowości (osiedli) i numerów domów. Jeżeli w danej gromadzie jest dwóch lub więcej wyborców, posiadających jednakowe nazwiska i imiona, należy w spisie wyborców w rubryce 11 podać imiona ojców (wzór Nr 4).

(2) W terminie, określonym w ust. (1), przewodniczący komisji wyborczej powołuje członków komisji wyborczej, sołtysa zaś wyznacza dla komisji lokal wyborczy.

(3) Sołtys w ciągu następnych 3 dni, licząc od terminu, określonego w ust. (1), ogłasza na terenie gromady — w sposób na miejscu praktykowany oraz przez wywieszenie obwieszczenia na przeciąg 3 dni przed lokalem urzędowym sołtysa, a w braku takiego lokalu przed mieszkaniem sołtysa — o zarządzeniu wyborów, podając pełny

skład komisji wyborczej, miejsce, dni i godziny wyłożenia spisów wyborców oraz termin składania reklamacyj, treść § 20 ust. (2) i (3) oraz § 21 ust. (1) rozporządzenia niniejszego, lokal komisji tudzież miejsce, dzień i godzinę zebrania wyborczego (wzór Nr 5).

(4) Okres czasu pomiędzy pierwszym dniem ogłoszenia (ust. 3), a dniem zebrania wyborczego nie może być krótszy aniżeli 7 dni. Dzień pierwszego ogłoszenia i dzień zebrania wyborczego nie wlicza się do powyższego okresu czasu.

§ 20. (1) Spisy wyborców powinny być wyłożone w lokalu komisji wyborczej najazutrz po pierwszym dniu ogłoszenia przez sołtysa o wyborach (§ 19 ust. (3)) na przeciąg 5 dni, najmniej przez 5 godzin dziennie. Pięciodniowy okres czasu wyłożenia spisów nie może mieć przerw. W czasie wyłożenia spisów w lokalu komisji wyborczej powinien być obecny przewodniczący (zastępca) i 1 członek komisji wyborczej.

(2) W czasie wyłożenia spisów każdy mieszkaniec gromady ma prawo przeglądania spisów wyborców i wnoszenia do komisji wyborczej uzasadnionych reklamacji z żądaniem dodatkowego wpisania lub skreślenia ze spisów. Reklamacje z powodu pominięcia komisja wyborcza załatwia możliwie bezzwłocznie, najpóźniej jednak w ciągu dwóch dni po dniu wniesienia reklamacji, i o decyzji zawiadamia reklamującego. W razie wniesienia reklamacji o skreślenie komisja wyborcza najpóźniej następnego dnia po wniesieniu reklamacji powinna zawiadomić o tym osobę, której umieszczenie w spisie wyborców zakwestionowano, z pouczeniem, iż służy jej prawo wniesienia swej obrony do komisji wyborczej na piśmie lub ustnie w ciągu następnego dnia po dniu ustnego lub pisemnego zawiadomienia.

(3) Reklamacje rozstrzyga komisja wyborcza i ustala ostatecznie spisy wyborców. Od tych decyzji nie ma odwołań.

§ 21. (1) W czasie wyłożenia spisów wyborców wyborcy mają prawo zgłaszania w lokalu komisji wyborczej na ręce przewodniczącego kandydatów na sołtysa i podsołtysa.

(2) Przewodniczący komisji wyborczej ma prawo wzywać wyborców, którzy podpisali zgłoszenie i badać własnoręczność ich podpisów oraz uznać za nieważne podpisy tych, którzy nie potwierdzają własnoręczności podpisu w odpowiednio wyznaczonym terminie.

(3) Wyborca ma prawo cofnąć swój udział w zgłoszeniu, złożonym zarówno na piśmie, jak i ustnie w protokółu najpóźniej ostatniego dnia zgłaszania kandydatury (ust. (1)).

(4) Za pełnomocnika grupy wyborców, upoważnionego do porozumiewania się z komisją wyborczą w sprawie zgłoszenia kandydatur, uważa się osobę, podpisaną na pierwszym miejscu zgłoszenia lub wymienioną na pierwszym miejscu w protokole zgłoszenia, o ile przy zgłoszeniu nie wskazano wyraźnie innej osoby.

§ 22. (1) Przewodniczący komisji wyborczej bada, czy zgłoszenia odpowiadają przepisom obowiązującym. W tym celu może zwracać się o pomoc do organów gminnych lub policji. W przypadku stwierdzenia braków lub wad, mogących spowodować unieważnienie całego zgłoszenia lub unieważnienie poszczególnych kandydatur przewodniczący wzywa pełnomocnika najpóźniej drugiego dnia po dniu, przeznaczonym do zgłoszenia kandydatur, do usunięcia tych braków lub wad, wymieniając, jakie braki lub wady zawiera zgłoszenie. W przypadku nieusunięcia przez pełnomocnika braków lub wad najpóźniej następnego dnia po dniu wezwania komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości, albo nieważność kandydatur, co do których przewodniczący stwierdził braki lub wady. Powyższe decyzje komisji wyborczej powinny być ujęte w formie protokołu. Od tych decyzji nie ma odwołań.

(2) Zmiana kandydatury lub dopisanie nowej już po podpisaniu zgłoszenia jest niedopuszczalne i powoduje nieważność zmienionej lub dopisanej kandydatury. O nieważności decyduje komisja wyborcza. Od tej decyzji nie ma odwołań.

(3) Po zbadaniu zgłoszeń komisja wyborcza ustala wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów na sołtysa i podsołtysa i podaje do powszechnej wiadomości przez wywieszenie wykazu w lokalu komisji wyborczej najpóźniej w przeddzień zebrania wyborczego.

§ 23. (1) Głosowanie odbywa się na zebraniu wyborczym. Przed przystąpieniem do głosowania przewodniczący komisji wyborczej na zapytanie wyborców udziela wyjaśnień w sprawie regulaminu wyborczego, po czym ogłasza zebrany ważnie zgłoszone kandydatury na sołtysa i podsołtysa.

(2) Przed przystąpieniem do głosowania tajnego komisja wyborcza sprawdza, czy urna wyborcza jest próżna, po czym urnę zamyka. Od tej chwili aż do ukończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

§ 24. (1) Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborcy podchodzą kolejno do stołu, przy którym urzęduje komisja wyborcza, i wymieniają swoje miejsce zamieszkania, numer domu, imię i nazwisko, przewodniczący zaś komisji sprawdza, czy w spisie wyborców figuruje dany wyborca. Wyborca, nie umieszczony w spisie wyborców, nie ma prawa głosu.

(2) Przewodniczący (zastępca) oraz każdy członek komisji wyborczej (zastępca) ma prawo zakwestionować tożsamość osoby wyborcy. Uczynić to jednak mogą, dopóki wyborca nie oddał głosu. Wyborca, nie posiadający dokumentów, uznanych przez komisję za wystarczające, może powołać się na świadectwo 2 wiarygodnych świadków, znanych komisji. Decyzja w sprawie tożsamości osoby, wyborcy należy do komisji wyborczej. Od tej decyzji nie ma odwołań.

(3) Po odszukaniu wyborcy w spisie wybor-

ców przewodniczący lub wyznaczony przez niego członek komisji wyborczej odnotowuje w spisie oddanie głosu, a wyborca:

a) w przypadku głosowania jawnego — wymienia imię i nazwisko, ewentualnie imiona rodziców tego spośród ważnie zgłoszonych kandydatów, na którego oddaje głos; w miarę oddawania głosów jeden z członków komisji wyborczej notuje na karcie obliczenia głosy, ważnie oddane na poszczególnych kandydatów;

b) w przypadku głosowania tajnego — wyborca, otrzymawszy od przewodniczącego komisji wyborczej kopertę, wkłada do niej kartę do głosowania i oddaje ją przewodniczącemu, który wrzuca kopertę do urny wyborczej w obecności wyborcy.

§ 25. (1) Głosowania nie wolno zamykać przed upływem co najmniej 5 godzin. Wcześniejse zamknięcie głosowania jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy wszyscy uprawnieni wyborcy oddali głos. Po upływie tego czasu, gdy już nikt z obecnych nie zgłasza się z oddaniem głosu, przewodniczący komisji wyborczej zapytuje zebranych, czy wszyscy już głosowali i uprzedza, iż głosowanie zostanie zamknięte, po czym w braku zgłaszających się zamyka głosowanie.

(2) Głosowania przerywać nie wolno. Jeżeli wskutek nieprzewidzianego wypadku czynności wyborcze były uniemożliwione, komisja wyborcza może odroczyć głosowanie do dnia następnego. Zarządzenie takie powinno być natychmiast ogłoszone publicznie w sposób, przyjęty w danej miejscowości.

(3) W razie przerwania głosowania komisja wyborcza opieczętuje akta i urnę wyborczą i odda je na przechowanie przewodniczącemu pod jego osobistą odpowiedzialnością. Po ponownym podjęciu głosowania należy protokolarnie stwierdzić, czy pieczęcie były nienaruszone.

§ 26. (1) Zaraz po zamknięciu głosowania komisja wyborcza ustala liczbę oddanych głosów. W tym celu:

a) w przypadku głosowania jawnego — przewodniczący komisji wyborczej na podstawie notatek w spisie wyborców ustala, ilu wyborców głosowało, jeden zaś z członków komisji wyborczej na podstawie prowadzonej przez siebie karty obliczenia ustala, ile głosów padło na poszczególnych kandydatów;

b) w przypadku głosowania tajnego — przewodniczący komisji wyborczej wyjmując z urny wyborczej kopertę, liczy je i porównywa liczbę ich z liczbą wyborców, którzy oddali głos według spisu wyborców. Jeżeli powyższe liczby nie są jednakowe, należy to zaznaczyć w protokole wyborczym, podając przyczyny, mogące wyjaśnić powyższą niezgodność. Następnie przewodniczący wyjmując z kopert karty do głosowania i odczytuje ich treść, dwaj zaś członkowie ko-

misji wyborczej wpisują do dwóch kart obliczenia głosy, oddane ważnie na poszczególnych kandydatów. W trakcie odczytywania karty do głosowania przewodniczący bada jej ważność. O nieważności karty do głosowania decyduje komisja wyborcza. Od tych decyzji nie ma odwołania.

(2) Po ustaleniu, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnie oddanych głosów, komisja wyborcza stwierdza, który z kandydatów został wybrany na sołtysa, a który na podsołtysa. Kogo należy uznać za wybranego — określają §§ 10 i 11 rozporządzenia niniejszego.

Wybory uzupełniające.

§ 27. (1) Jeżeli w okresie kadencji mandat sołtysa lub podsołtysa z jakichkolwiek powodów zostanie opróżniony, starosta powiatowy zarządza wybory uzupełniające.

(2) Przy wyborach uzupełniających stosuje się analogiczne przepisy rozporządzenia niniejszego, stosowane przy wyborach głównych, z tym zastrzeżeniem, że wyborcy zgłaszają kandydatów tylko na sołtysa lub tylko na podsołtysa.

(3) Za wybranego uznaje się tego z ważnie zgłoszonych kandydatów, który uzyskał największą ilość ważnych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 13) lub komisji wyborczej (§ 18).

(4) W razie zgłoszenia ważnie jednego tylko kandydata głosowanie nie odbywa się, a za wybranego uznaje się zgłoszonego kandydata.

Protokół wyborczy i ogłoszenie wyniku wyborów.

§ 28. (1) Po ustaleniu wyniku wyborów przewodniczący zebrania wyborczego lub komisji wyborczej sporządza protokół wyborczy w dwóch egzemplarzach, który powinien zawierać: datę, czas trwania (początek i koniec) oraz miejsce wyborów, nazwisko przewodniczącego zebrania wyborczego lub skład komisji wyborczej, czy głosowanie było jawne, czy tajne, liczbę uprawnionych do głosowania, liczbę głosujących według wykazu wyborców, bądź według wyjętych z urny kopert z wyjaśnieniem ewentualnej niezgodności powyższych liczb, wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów, wykaz kandydatur unieważnionych z podaniem powodów unieważnienia, liczby ważne oddanych głosów na poszczególnych kandydatów, liczbę głosów unieważnionych z podaniem powodów unieważnienia, imię i nazwisko, wiek i miejsce zamieszkania wybranych na sołtysa i na podsołtysa (wzór Nr 6).

(2) Protokół podpisuje przewodniczący zebrania wyborczego lub przewodniczący i obecni członkowie komisji wyborczej.

(3) Bezpośrednio po sporządzeniu protokołu przewodniczący zebrania wyborczego lub ko-

misji wyborczej ogłasza zebrany wynik wyborów w sposób na miejscu praktykowany.

§ 29. (1) Akta wyborcze wraz z dwoma egzemplarzami protokołu przewodniczący zebrania wyborczego lub przewodniczący komisji wyborczej dostarcza bezwzględnie po wyborach wójtowi, który jeden egzemplarz protokołu wyborczego przesyła natychmiast staroście powiatowemu.

(2) Do protokołu dołącza się zgłoszenia kandydatów, wykaz wyborców, karty do głosowania (ważne i nieważnione) oraz karty obliczenia.

Protesty wyborcze i unieważnienie wyborów.

§ 30. Wybory są nieważne:

a) jeżeli zostanie stwierdzone, że przy wyborach dopuszczono się przekupstw, fałszu lub jakiegokolwiek podstępu, a popełnione przestępstwa mogły wpłynąć na wynik wyborów;

b) jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, a popełnione uchybienia mogły wpłynąć na wynik wyborów.

§ 31. (1) W ciągu 3 dni po dniu ogłoszenia wyniku wyborów (§ 28 ust. 3) w gromadach, posiadających rady gromadzkie — 1/5 ustawowej liczby radnych gromadzkich, w gromadach zaś, nie posiadających rad gromadzkich — dziesięciu wyborców ma prawo wnieść na piśmie uzasadniony protest przeciwko wyborom z żądaniem unieważnienia wyborów w całości albo wyboru poszczególnych osób. Ułamek, powstały przy ustaleniu 1/5 ustawowej liczby radnych, zaokrągla się w górę do jedynki.

(2) Protesty wnosi się na ręce wójta, który w terminie 3-dniowym przesyła je z wyjaśnieniami i aktami wyborczymi staroście powiatowemu.

(3) Decyzje, od których w myśl rozporządzenia niniejszego nie ma odwołania, mogą być zaskarżone jedynie łącznie z protestem wyborczym.

§ 32. (1) O nieważności wyborów w całości lub części, z urzędu lub na skutek protestu,

orzeka starosta powiatowy, stosując przepisy, zawarte w art. 31 ustawy, na terenie zaś województw pomorskiego i poznańskiego — zawarte w art. 97 ustawy.

(2) W razie unieważnienia wyborów starosta powiatowy w ciągu 14 dni, licząc od dnia unieważnienia, zarządza nowe wybory całkowite bądź uzupełniające.

Przepisy końcowe.

§ 33. W razie niedojścia do skutku wyboru (ewentualnie na powtórny zebraniu wyborczym w myśl § 14 ust. (1)) starosta powiatowy mianuje sołtysa po wysłuchaniu opinii wydziału powiatowego, przy czym stosuje się przepisy ust. (5) art. 20 ustawy.

§ 34. (1) Koszty wyborów ponosi gromada, a w braku środków — gmina. Gromada obowiązana jest dostarczyć komisji wyborczej lokalu wraz z niezbędnym urządzeniem.

(2) Podania i świadectwa w sprawach wyborczych są wolne od opłat stemplowych oraz opłat administracyjnych związków samorządowych.

§ 35. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całego Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc:

a) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 października 1933 r. w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogrodzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 608),

b) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego (Dz. U. R. P. Nr 101, poz. 916).

STAROSTA POWIATOWY

Załączniki do rozp. Min. Spraw Wewn.
z dnia 8 października 1936 r. (poz. 558).

W.....

Nr.....

Wzór Nr 1

do § 4.

dnia ..... 193.....r.

Do

Pana Wójta

w .....

Na podstawie § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 października 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 558) zarządza się wybory sołtysa i podsołtysa w gromadzie w ..... Dniem zażądzenia wyborów jest dzień ..... 193..... r.

Przewodniczącym komisji wyborczej jest

Przewodniczącym zebrania wyborczego jest .....

Lokalem komisji wyborczej jest lokal .....

Zebranie wyborcze radnych gromadzkich odbędzie się w dniu .....
o godzinie..... w .....

Starosta Powiatowy

U w a g a: przy wypełnianiu — niepotrzebne skreślić.

Wzór Nr 2
do § 13 ust. (2).

WYKAZ RADNYCH GROMADZKICH

w gromadzie w

L. p.	N a z w i s k o	I m i ę	Odn otowanie oddania głosu	Przy głosowaniu jawnym nazwisko kandydata, na którego oddał głos

, dnia ..... 193..... r.

Wójt

PRZEWODNICZĄCY
ZEBRANIA WYBORCZEGO

Wzór Nr 3
do § 13 ust. (3).

W .....
dnia..... 193..... r.

ZAWIĄDOMIENIE O WYBORACH

Na podstawie § 13 ust. (3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 8 października 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 558) i zarządzenia Starosty
Powiatowego w..... z dnia ..... 193.... r.
Nr..... zawiadamiam, iż zebranie wyborcze radnych gromadzkich celem dokonania
wyboru sołtysa i podsołtysa odbędzie się w..... w lokalu.....
w dniu..... 193... r. o godzinie.....

Przewodniczący Zebrania Wyborczego

Powyższe przyjąłem do wiadomości:

[illegible]

Wzór Nr. 4

do § 19 ust. (1)

SPIS WYBORCÓW,
uprawnionych do głosowania przy wyborach sołtysa i podsołtysa w gromadzie

L. p.	Miejscowość (osiedle)	Nazwa ulicy Nr. domu	Nazwisko	Imię	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Od kiedy zamieszkuje w gromadzie	Stwierdzenia oddania głosu przy głosowaniu			Uwagi oraz specjalny tytuł zapisu do spisu wyborców
							sołtysa i podsołtysa	sołtysa	podsołtysa	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

WÓJT

193...r.

dn.

Wzór Nr 5

do § 19 ust. (3).

Ogłoszenie o wyborach.

Na podstawie § 19 ust. (3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 października 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 558) i zarządzenia Starosty Powiatowego w . . . . . z dnia . . . . . 193. . . . . r. Nr . . . . . podaję do powszechnej wiadomości, iż zebranie wyborcze, mające dokonać wyboru sołtysa i podsołtysa w gromadzie . . . . . odbędzie się w. . . . . dnia . . . . . 193. . . . . r. o godzinie . . . . .

Dniem zarządzenia wyborów jest dzień . . . . .

Skład Komisji Wyborczej: Przewodniczący

Członkowie:

Lokalem Komisji Wyborczej jest lokal . . . . .

Spisy wyborców, uprawnionych do głosowania, wyłożone są w lokalu Komisji Wyborczej w . . . . . poczynawszy od dnia . . . . . do dnia . . . . . w godzinach od . . . . . do . . . . .

W czasie wyłożenia spisów każdy mieszkaniec gromady ma prawo przeglądania spisów wyborców i wnoszenia do Komisji Wyborczej udokumentowanych reklamacji z żądaniem dodatkowego wpisania lub skreślenia ze spisów. Reklamacje z powodu pominięcia Komisja Wyborcza załatwia możliwie bezzwłocznie, najpóźniej jednak w ciągu 2 dni po dniu wniesienia reklamacji i o decyzji zawiadamia reklamującego. W razie wniesienia reklamacji o skreślenie Komisja Wyborcza najpóźniej następnego dnia po wniesieniu reklamacji powinna zawiadomić o tym osobę, której umieszczenie w spisie wyborców zakwestionowano, z pouczeniem, iż służy jej prawo wniesienia swej obrony do Komisji Wyborczej na piśmie lub ustnie w ciągu następnego dnia po dniu ustnego lub pisemnego zawiadomienia.

Reklamacje rozstrzyga dla całej gromady Komisja Wyborcza i ustala ostatecznie spisy wyborców. Od tych decyzji nie ma odwołania.

W czasie wyłożenia spisów wyborców wyborcy mają prawo zgłaszania w lokalu Komisji Wyborczej na ręce przewodniczącego kandydatów na sołtysa i podsołtysa.

Sołtys:

. . . . . dnia . . . . . r.

Wzór Nr 6

do § 28 ust. (1).

Protokół wyborczy.

Dnia . . . . . 193 . . . . . r. w. . . . . gm. . . . . pow. . . . . odbyły się wybory sołtysa i podsołtysa.

Czas trwania wyborów: od godz. . . . . do godz. . . . . z przerwami od godz. . . . . do godz. . . . .

Przewodniczący zebrania wyborczego: . . .

Skład Komisji Wyborczej: Przewodniczący.

Członkowie:

Liczba uprawnionych do głosowania wyborców: . . .

Liczba obecnych radnych gromadzkich: . . .
Przewodniczący zebrania wyborczego stwierdził, iż liczba obecnych radnych jest (nie jest) wystarczająca do przeprowadzenia wyborów. Przewodniczący zebrania wyborczego wyznaczył. . . .
minutowy okres czasu na zgłaszanie kandydatów.

Zgłoszeni kandydaci:

Unieważnione kandydatury z podaniem powodów unieważnienia:

Za ważne zgłoszonych kandydatów uznano:

Ponieważ ważne zgłoszono tylko dwóch kandydatów, przeto uznano ich za wybranych, a mianowicie: . . . na sołtysa . . .

. . . na podsołtysa.

Przed przystąpieniem do głosowania sprawdzono, iż urna wyborcza jest próżna, po czym urnę zamknięto i opieczętowano. Przewodniczący ogłosił ważne zgłoszone kandydatury. Głosowanie było jawne (tajne). Za tajnym głosowaniem wypowiedziało się . . . wyborców spośród . . . uprawnionych do głosowania.

Wynik głosowania:

Liczba głosujących wyborców według wykazu wyborców: . . .

Liczba głosujących wyborców według oddanych kopert: . . .

Niezgodność powyższych liczb tłumaczy się tym, że . . .

Liczba głosów unieważnionych . . . . . Powody unieważnienia . . . . .

Liczba głosów ważnych, oddanych na poszczególnych kandydatów: . . . . . otrzymał . . . . . głosów . . . . . otrzymał . . . . . głosów . . . . . itd

Ponieważ wszystkie ważne głosy padły na jednego tylko kandydata . . . . . przeto uznano go za wybranego na sołtysa i zarządzono głosowanie powtórne na pozostałych ważnie zgłoszonych kandydatów. W powtórnym głosowaniu . . . . . otrzymał . . . . . głosów . . . . . otrzymał . . . . . głosów itd.

Za wybranego na podsołtysa uznano . . .

Ponieważ . . . . . otrzymał największą liczbę ważnych głosów, uznano go za wybranego na sołtysa, a . . . . . za wybranego na podsołtysa, jako posiadającego z kolei największą liczbę głosów.

Wynik wyborów został należycie ogłoszony. Przewodniczący zebrania wyborczego (Komisji Wyborczej): . . . . .

Członkowie Komisji Wyborczej: . . . . .
Uwaga: przy wypełnianiu wzoru — niepotrzebne skreślić.

Poz. 559. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 października 1936 r. w sprawie zawieszenia mocy obowiązującej warunku władania językiem polskim, jako warunku wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych.

Na podstawie art. 4 ust. (3) i art. 20 ust. (2) ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą postanowień i obowiązku władania językiem polskim w piśmie, jako warunku wybieralności na sołtysów i podsołtysów, zawartych w art. 20 ust. (2) ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zawieszam na okres jednej kadencji na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym traci moc obowiązującą, o ile chodzi o sołtysów i podsołtysów, rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 października 1933 r. w sprawie zawieszenia mocy obowiązującej warunku władania językiem polskim, jako warunku wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych na obszarze województw: białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego (Dz. U. R. P. Nr 83, poz. 605).

Poz. 560. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 września 1936 r. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o zniżkach celnych.

Poz. 561. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 13 października 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o opłatach stemplowych, wiążących się z rejestrem kartelowym.

Poz. 562. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 października 1936 r. w sprawie utworze-

nia podurzędu celnego w siedzibie Państwowych Zakładów Inżynierii w Warszawie.

Poz. 563. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 października 1936 r. o utworzeniu w Białymstoku urzędu celnego kolejowego.

Poz. 564. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 1936 r. w sprawie stanowisk notariuszy w Płocku i Mławie.

Poz. 565. Oświadczenie rządowe z dnia 8 września 1936 r. w sprawie złożenia przez Grecję dokumentu ratyfikacyjnego konwencji o traktowaniu pracowników obcych na równi z krajowymi w zakresie odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki przy pracy.

Poz. 566. Oświadczenie rządowe z dnia 9 września 1936 r. w sprawie złożenia przez Brazylię dokumentu ratyfikacyjnego międzynarodowej konwencji, określającej najniższy wiek dopuszczania dzieci do pracy w marynarce, z dnia 9 lipca 1920 r.

Poz. 567. Oświadczenie rządowe z dnia 9 września 1936 r. w sprawie złożenia przez Kolumbię dokumentu ratyfikacyjnego umów Światowego Związku Pocztowego, podpisanych w Kairze dnia 20 marca 1936 r.

II. Przedruki z Monitora Polskiego.

z 19 października Nr 243 Rok 1936

Poz. 431. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Kamionki Strumieńowej.

Poz. 432. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Gniezna.

Poz. 433. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Szczekocin.

z 20 października Nr 244 Rok 1936

Poz. 434. Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 1936 r. w sprawie zgłaszania list kandydatów na ławników i zastępców ławników sądów pracy i sądów okręgowych, znajdujących się w okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Poz. 435. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Bierunia Starego.

z 21 października Nr 245 Rok 1936

Poz. 436. Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 października 1936 r.

w sprawie wyboru radców przez społeczne organizacje rolnicze do Rady Pomorskiej Izby Rolniczej.

z 22 października Nr 246 Rok 1936

Poz. 437. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Grabowa.

Poz. 438. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Aleksandrowa.

Poz. 439. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Będzina.

Poz. 440. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Krzywina.

z 23 października Nr 247 Rok 1936

Poz. 441. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Wodzisławia.

Poz. 442. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Radzymina.

Poz. 443. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Nieszawy.

z 24 października Nr 248 Rok 1936

Poz. 444. Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 października 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie ustalenia wykazu stanowisk załogi statku szkolnego Państwowej Szkoły Morskiej oraz przysługujących tej załodze należności w czasie zaokrętozowania.

Poz. 445. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Środy.

z 26 października Nr 249 Rok 1936

Poz. 446. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Rawicza.

Poz. 447. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Sędziszowa.

z 27 października Nr 250 Rok 1936

Poz. 448. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 października 1936 r. w sprawie zatwierdzenia herbu miasta Janowca.

z 28 października Nr 251 Rok 1936

Poz. 449. Zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 października 1936 r. o zmianie zakresu uprawnień Urzędu Celnego w Grajewie.

C.

Bibliografia.

I. WYDAWNICTWA ZALECONE.

„Judykatura N. T. A. w odniesieniu do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym“.

Mgr. M. Kwaśniewski.

Nakładem Dziennika Rozporządzeń gminy Król. stoł. miasta Lwowa ukazała się praca Mgr. Mikołaja Kwaśniewskiego, naczelnika wydziału w Urzędzie Wojewódzkim lwowskim p. t.: „Judykatura N. T. A. w odniesieniu do przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym“.

Broszurę Mgr. Kwaśniewskiego zaleca się do użytku, jako pomoc przy stosowaniu lub interpretacji poszczególnych artykułów rozporządzenia z dn. 22 marca 1928 r.

U w a g a: Do nabycia w Administracji Dziennika Rozporządzeń gminy m. Lwowa — Ratusz.

Cena 1 zł., przesyłka do 10 egz. — 30 gr.